Náučný chodník Janka Miklasa

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Trenčín
Geomorfologické jednotky:	Považské podolie a Biele Karpaty
Geologické jednotky:	flyšové pásmo a bradlové pásmo
Chránené územia:	Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty a prírodná rezervácia Krasín
Prístup:	bus Dolná Súča, námestie
Východisko:	Dolná Súča, námestie
Trasa:	Dolná Súča, námestie – Krasín – severným a východným úpätím Krasína – Dolná Súča
Dĺžka, prevýšenie:	4,2 km, prevýšenie 280 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	mierne náročná trasa

Zameranie chodníka: ochranárske, prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 1992; 2014 a 2021 obnova

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2022).

Textový sprievodca: skladačka Sprievodca náučným chodníkom Janka Miklasa autorov S. Demeša, Z. Michálika a M. Vavra (vyd. OZ Historický klub Krásin, 2015); autormi náučného chodníka poskytnutý vizuál informačných panelov > .PDF

Kontakt: Obecný úrad Dolná Súča, Dolná Súča 2, 913 32 Dolná Súča, tel. 032 / 6593 150

Poznámka: Náučný chodník je pomenovaný po dolnosúčanskom rodákovi **Jánovi Miklasovi (1938 – 2011)** – organizátorovi kultúrneho a spoločenského života obce Dolná Súča, znalcovi a ochrancovi prírody, hudobníkovi, novinárovi, básnikovi, skladateľovi, scenáristovi a zároveň tvorcovi prvej verzie náučného chodníka z rokov 1990 – 1992.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Dolná Súča. Obec na kontakte Považského podolia a Bielych Karpát severne od Trenčína s ústredím v doline Súčanky a dvoma osadami v závere jej prítokov – Polníky a relatívne vzdialená Repákovci. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1208. Patrila panstvu Súča, ktoré sa v 16. storočí pripojilo k panstvu Trenčín. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, pestovaním chmeľu, varením piva, obchodovaním s drevom, košikárstvom, tkáčstvom a ovocinárstvom, pracovali tu mlyny. Najstaršou pamiatkou je rímskokatolícky kostol sv. Alžbety Uhorskej pôvodne z polovice 16. storočia, po požiari v roku 1754 nanovo vybudovaný v roku 1756 v barokovom slohu, neskôr klasicisticky upravený, so samostatne stojacou zvonicou. Zaujímavosťou je miestna hudobná tradícia, významná v celonárodnom meradle. Jej históriu i súčasnosť prezentuje popri miestnych krojoch, predmetoch každodenného života a pracovných nástrojoch predkov obecné múzeum. História dychovej hudby tu siaha do roku 1851, kedy sem prišiel učiteľ a organista Jozef Matulay, ktorý tu založil prvý dychový súbor a venoval sa speváckej výchove mládeže. O najväčší rozmach dychovky sa zaslúžil učiteľ, hudobný skladateľ a organista Rudolf Hečko, na ktorého počesť sa tu každoročne koná festival dychových hudieb.

Prírodná rezervácia Krasín. Chránené územie na východnom okraji strednej časti Bielych Karpát západne od Dolnej Súče vyhlásené v roku 1971 na ochranu **vrchu Krasín (516 m n. m.)** – súčasti bradlového pásma Západných Karpát – s významnou geologickou, morfologickou i archeologickou, ako aj paleontologickou hodnotou. Bradlový tvrdoš je budovaný jurskými červenými a sivými krinoidovými vápencami a slienitými vápencami s hojným výskytom skamenelín amonitov, ľalioviek, dierkavcov, ježoviek a ramenonožcov. Pôvodné dubohrabiny a drieňové dúbravy slnečných svahov v dôsledku pastvy domácich zvierat v minulosti nahradili bezlesé spoločenstvá so vzácnymi a ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov, viazané na teplé trávnaté a kamenisté stráne, ktorých zachovanie umožňujú manažmentové opatrenia. Západná časť brala je zarastená druhotným lesom s prevahou javora poľného, lipy malolistej, buka lesného a liesky obyčajnej. K vzniku rezervácie a zastaveniu ťažby vápenca na východnom svahu Krasína v roku 1980 prispelo úsilie miestnych ochrancov prírody. Rezervácia je súčasťou rozsiahlejšieho rovnomenného územia európskeho významu (súčasť sústavy Natura 2000). Lokálne vrch i ďalšie objekty, pomenované podľa neho, označujú ako **Krásin**.

Hrad Súča. Niekdajší hrad vo východnom okraji Bielych Karpát na vrchu Krasín na východnom konci

bradlového hrebeňa nad Dolnou Súčou. Zachovali sa z neho len nepatrné zvyšky muriva v zemi. Vybudovanie pôvodne dreveného strážneho hradu na ochranu hraničného prechodu z Uhorska na Moravu, o ktorom svedčí chotárny názov Kamenná brána, vyskytujúci sa v hrebeni od hradu západnejšie medzi Mestským vrchom a vrchom Vysocko nad záverom doliny Zlatovského potoka, sa pripisuje trenčianskemu županovi Bogomírovi. Písomné správy o hrade sú z roku 1318, zbúraný bol v roku 1550. Patril kráľovi, Podmanickým, Thurzovcom, panstvu Trenčín, Ilešháziovcom.

Prírodná pamiatka Súčanka. Chránené územie v Považskom podolí zahŕňajúce koryto Súčanky a jeho bezprostredné okolie medzi intravilánmi obcí Dolná Súča a Skalka nad Váhom vyhlásené v roku 1983 na ochranu zachovalého fragmentu podhorského potoka a jeho brehových porastov pre vedecké a výskumné ciele, ako aj významnú ekostabilizačnú funkciu. V bezlesej poľnohospodárskej krajine predstavuje dôležitý biokoridor a významný krajinotvorný prvok.

Považské podolie. Pretiahnutá zníženina pozdĺž stredného toku Váhu severovýchod-juhozápadného smeru medzi Žilinou a Novým Mestom nad Váhom, obklopená najmä pohoriami: na západe Bielymi Karpatmi, na severozápade až severe Javorníkmi, na východe Súľovskými vrchmi a Strážovskými vrchmi a na juhu krátkymi úsekmi Považského Inovca, Podunajskej pahorkatiny, Malých Karpát a Myjavskej pahorkatiny. Územie leží vo výške zhruba 200 – 500 m n. m. (max. Dielec 572 m pri Hornom Moštenci). Podolie sa člení na tri kotliny (Trenčiansku, Ilavskú a Bytčiansku) s rovinným až členitým pahorkatinným reliéfom nivy a terás Váhu (hliny, piesky, štrky, niekde s pokrovom spraše) a náplavových kužeľov jeho prítokov (štrky, skelet) a dva podhorské regióny so silno členitým pahorkatinným (pod Bielymi Karpatmi medzi Bzincami pod Javorinou a Tuchyňou) až vrchovinným (v oblasti Sverepca medzi Súľovskými vrchmi a Javorníkmi) reliéfom najmä bradlového pásma (ílovce, pieskovce, sliene, zlepence, vápence) na kontakte so susednými pohoriami. Územie patrí do teplej (na juhu) a mierne teplej klimatickej oblasti (na severe), je takmer odlesnené a prevažuje v ňom orná pôda.

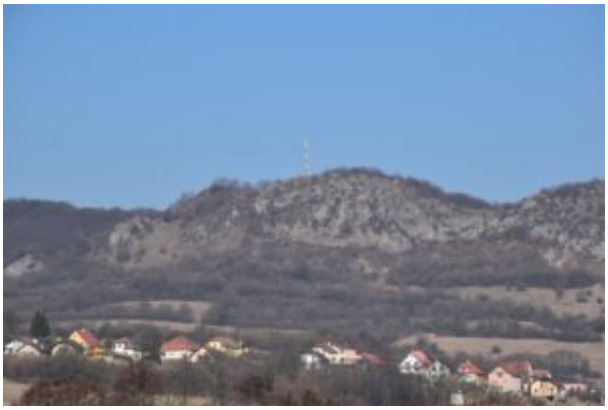
Chránená krajinná oblasť (CHKO) Biele Karpaty. Veľkoplošné chránené územie vyhlásené v roku 1979 na slovenskom území Bielych Karpát zhruba medzi Skalicou a Púchovom v dvoch častiach s prerušením v okolí Vrboviec severne od Myjavy. Neveľkými výbežkami siaha i do susedných geomorfologických celkov: Chvojnickej pahorkatiny, Myjavskej pahorkatiny i Považského podolia. Predmetom ochrany je mozaika lesných spoločenstiev, druhovo bohatých lúk, pasienkov, políčok a remízok, zvyšujúcich druhovú diverzitu, s charakteristickým rozptýleným kopaničiarskym osídlením s prvkami ľudovej architektúry, ktoré prispieva k osobitému krajinnému rázu. Reliéf so zaoblenými chrbtami a hlboko vrezanými dolinami miestami akcentovaný ostrými i skalnými vyvýšeninami vyplýva z geologickej stavby a vývoja. Územie kulminuje výškou 970 m n. m. Veľkou Javorinou/Velkou Javořinou s vrcholom na slovensko-českej štátnej hranici. Ďalšími vysokými vrchmi v CHKO sú: Chmeľová (925 m), Veľký/Velký Lopeník a Kobylinec (oba 911 m). Dominantne územie CHKO tvorí flyšové pásmo, t. z. striedajúce sa paleogénne pieskovce, ílovité bridlice, sliene a ílovce. Od oblasti Cetuny až po Lednicu vstupuje na juhovýchodný okraj CHKO bradlové pásmo s mezozoickými karbonátovými horninami. Ide o rôzne druhy vápencov vo forme šošoviek a krýh, tvoriace často výrazné vyvýšeniny obklopené mäkšie modelovaným reliéfom na ich relatívne menej odolnom obale, budovanom napr. pieskovcami, zlepencami, slieňmi či slienitými bridlicami. Porasty tvoria prevažne bučiny, bukové dúbravy, na sutinách lipové a jaseňové javoriny a na bralnatom reliéfe až stepné spoločenstvá. Osobitým javom Bielych Karpát sú lúčne spoločenstvá s bohatým výskytom druhov z čeľade vstavačovitých, medzi ktorými sú hmyzovník Holubyho, vstavačovec Fuchsov Soóv, vstavač obyčajný, v. počerný, z iných vzácnych druhov ľalia cibuľkonosá i popolavec dlholistý moravský. Územie je bohaté na mnohé vzácne a chránené bezstavovce, napr. motýle jasone (červenooký a chochlačkový) a modráčiky (bahniskový a krvavcový), stavovce, napr. mlok obyčajný, užovka stromová i hladká, jašterica živorodá a múrová, i vtáky, napr. sokol sťahovavý, bocian čierny a výr skalný. Miestami sa vyskytuje vydra riečna a z veľkých šeliem rys ostrovid a mačka divá. Na CHKO nadväzuje

za slovensko-českou štátnou hranicou Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty s omnoho väčšou rozlohou, miestami presahujúca z Bielych Karpát až do Dolnomoravského úvalu a Vizovickej vrchoviny.

Názvy informačných panelov

1. Okolo Krasína. Náučný chodník Janka Miklasa
2. Kapelnícka lavička
3. Ochranárska
4. Pod Rysou skalou
5. Vyhliadka rytierov Podmanických
6. Lesy, lesy, lesy
7. Studnička medzi Žúžích lúkú a Podolákéch pasjénkom (poniže Pavlíněch haťe)
8. Pracovňa Dionýza Štúra

4
NÁUČNÝ CHODNÍK JANKA MIKLASA
Pod Rysou skalou

Terénny náčrt a profil pozostatkov hradu Súča
Nádvorie
Priekopa
Horný Hrad
KRASIN

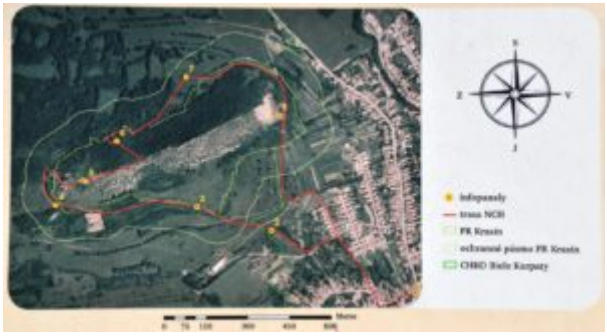

Infopanely
trasa NCH
PR Kvasín
ochranné pásmo PR Kvasín
CHKO Bílé Karpaty

Legenda
infotabule
archeologická lokalita
prameny
trasa NCH
PR Kvasín
1
2
3
4
5
6
7
8
EUROSENIS

MAPY.CZ